

Список бібліографічних посилань:

1. Закон України «Про національну поліцію» URL: // <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Юридична енциклопедія: в 6 т. /редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Т. 5: П С. Київ: Укр. енцикл., 2003. С. 736.
3. Кириченко В. М., Куракін О. М. Теорія держави і права: модульний курс: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2010. С. 264.
4. Договірне регулювання відносин: навчальний посібник / Ж. В. Завальна, О. О. Маркова. Суми: «Поліграф», 2014. С. 102-103.
5. Проневич О. С. Довіра населення як критерій оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів / О. С. Проневич // Форум права. 2015. № 4. С. 225–231.
6. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС: наказ МВС України від 02. 07. 2015 № 796. Офіційний вісник України. 2015. № 54. Ст. 1767.
7. Гончаренко І. Б. Коментар статей 10–12 // Закон України «Про Національну поліцію»: наук. -практ. комент. /МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; передм. В. В. Сокурєнка. Харків, 2016. С. 41–46. (9)

УДК 458:616. 3

Оксана Григорівна СТРЕЛЬЧЕНКО,

професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ORSID: <https://orcid.org/0000-0001-5965-9764>

Марія Валеріївна ГАНЗЕНКО,

здобувач ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» Національної академії внутрішніх справ

СУТНІСТЬ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

На законодавчому рівні у Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» офіційно визначають поняття «медична допомога» як діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямовану на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами (1).

Так, відповідно до Програми подання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги «медична допомога – це вид діяльності, який включає комплекс заходів, спрямованих на оздоровлення та лікування пацієнтів у стані, що на момент її надання загрожує життю, здоров'ю і працездатності та здійснюється професійно підготовленими працівниками, які мають на це право відповідно до законодавства» (2).

Концепція розвитку охорони здоров'я населення України визначає медичну допомогу на трьох рівнях: на первинному рівні вона включає профілактичні заходи, амбулаторне лікування та стаціонарну допомогу за основними спеціальностями; на вторинному – спеціалізовану, технологічно складнішу

допомогу; на третинному – високотехнологічну допомогу та лікування найбільш складних і рідкісних захворювань (3, с. 192).

Медико-правовий тлумачний словник трактує медичну допомогу фактично визначаючи її складовою медичної послуги, як профілактику, лікування та менеджмент хвороби, а також збереження фізичного і психічного здоров'я людини через надання послуг медичними працівниками та іншими фахівцями системи охорони здоров'я; комплекс заходів медико-соціального характеру, що включає профілактичну, лікувальну, діагностичну, реабілітаційну, протезно-ортопедичну і зубопротезну допомогу, а також обслуговування дітей, хворих, непрацездатних та інвалідів (4, с. 374).

Проте, поняття «медична допомога» не знайшло нормативного закріплення, а наявні наукові визначення не характеризуються єдністю. Наприклад, З. В. Каменєва визначає медичну допомогу як діяльність медичного закладу (медичного працівника) з надання послуг у цілях збереження, зміцнення, попередження, лікування або відновлення фізичного і психічного здоров'я людини, регулювання, управління і конструювання життєдіяльності людського організму з використанням усіх дозволених методів і технологій.

Р. А. Галкін і С. Т. Тявкин пропонують розуміти під медичною допомогою «соціально і доктрино обумовлений комплекс організаційних, тактичних, реабілітаційних, деонтологічних дій, що забезпечують в оптимально короткий термін повний або частковий перехід від стану хвороби до стану фізичного, душевного і соціального благополуччя людини в системі його життєдіяльності». Звертає на себе увагу, що дане визначення підкреслює обґрунтованість, оптимальність, обумовленість і цілеспрямованість медичної допомоги, але, на жаль, як підстави надання медичної допомоги називається тільки хвороба (5, с. 45).

Дещо відрізняється визначення медичної допомоги іншими авторами, які включають до неї державу як суб'єкт, який зобов'язаний захищати життя і здоров'я фізичних осіб та забезпечувати санітарно епідеміологічне благополуччя населення. Також деякі науковці, доповнюючи визначення медичної допомоги, як комплексу дій акцентують увагу на регламентації умов її застосування та дещо розширюють її зміст включаючи до нього реабілітацію хворих, а також виділяють серед суб'єктів отримання допомоги інвалідів.

Заслуговує уваги визначення О. В. Крилової, яка розглядає медичну допомогу з точки зору критерію допомоги, як будь-яку медичну послугу, що потребує втручання іншої особи, тобто нею є застосування однією особою медичних знань і навичок, яке направлене на реалізацію іншою особою власних прав та інтересів, що потребують втручання в її організм (6, с. 60).

Аналізуючи наведені визначення, можна виділити, незважаючи на всі їх відмінності, спільні ознаки: комплексний характер заходів; вид професійної діяльності; метою допомоги є профілактика захворювань, діагностика і лікування хвороб, відновлення втраченого здоров'я, реабілітація хворих; спеціальний суб'єкт надання допомоги.

Незважаючи на різні точки зору авторів щодо поняття «медична допомога», ми вважаємо, що для того щоб визначити поняття медичної допомоги, необхідно виділити її основні ознаки: медична допомога – це сукупність правовідносин, які регламентуються Законом про охорону здоров'я громадян; правовідносини, тобто суспільні відносини, урегульовані нормами права, виникають з приводу

надання необхідного комплексу медичних послуг лікувального та (або) профілактичного характеру (медичний огляд, госпіталізація, спостереження, ізоляція), а також забезпечення медичними пристосуваннями (окуляри, милиці), надання необхідних медикаментів за рецептом лікаря або іншого кваліфікованого спеціаліста, надання спеціалізованих продуктів харчування, а також догляду за видужуючим; одержувачем медичної допомоги є фізична особа, яка втратила здоров'я; при цьому під здоров'ям необхідно розуміти стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб або фізичних дефектів; медична допомога надається як у медичних установах, які мають ліцензію на медичну діяльність, так і поза ними (у тому числі вдома, в умовах денного стаціонару); медична допомога надається лікарями та представниками інших медичних професій, а також особами, що володіють достатньою кваліфікацією для надання допомоги і заміщення посади в медичній установі. В рамках розгляду цієї ознаки необхідно відзначити ст. 50 Закону «Про охорону здоров'я громадян», яка встановлює, що застосовувати методи оздоровлення, що утвердилися в народній практиці (так звана народна медицина), можуть громадяни, які отримали дозвіл, виданий органами виконавчої влади у сфері охорони здоров'я (7, с. 92).

Види медичної допомоги: 1) Екстрена медична допомога; 2) Первинна медична допомога; 3) Вторинна (спеціалізована) медична допомога; 4) Третинна (високоспеціалізована) медична допомога; 5) Паліативна допомога.

Список бібліографічних посилань

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>. (дата звернення 24. 10. 2019).

2. Адміністративне процесуальне право: Навч.посібник / кол. авт.; за заг. ред. Т. П.Мінки. Дніпро: Дніпроп.держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 320.

3. Лавриненко О. О. А. Коментар медичного законодавства України, станом на 01. 03. 2011 / Лавриненко О. О., Рогова О. Г., Панасюк С. А.. К.: «Вид. дім «Персонал», 2011. С. 360.

4. Медико-правовий тлумачний словник / За ред. І. Я. Сенюти. Львів: Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2010. С. 540.

5. Венедіктова І. В. Правова природа медичних послуг / І. В. Венедіктова // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 5. С. 44–48.

6. Мостовенко О. С. Співвідношення понять «медична допомога» та «медична послуга» у контексті реалізації конституційних прав громадян / О. С. Мостовенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Серія Право. 2017. Вип.44. Том 1. С. 59–62.

7. Пашков В. Сутність медичних послуг у системі господарського законодавства / В. Пашков // Медичне право. 2013. № 2 (12). С. 88–101.